

ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНІ ОРГАНІЗМИ – КОРИСТЬ ЧИ ПРИХОВАНА ШКОДА

Опара Н.М.

к.с.-г.н., доцент кафедри безпека життєдіяльності,

Біловод І.В.

здобувач вищої освіти СВО «Бакалавр»

інженерно-технологічний факультет

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

У 1996 році на нашій планеті з'явилися перші комерційні поля генетично модифікованих рослини.

Поки людство сперечається про користь і шкоду ГМО, нові рослини просуваються планетою семимильними кроками. У 2012 році ГМ-рослини на площі понад 170 млн. га вирощували 28 країн. З 1996 року територія таких полів збільшилася приблизно в 100 разів. Ще 31 держава надала дозвіл на їх імпорт і використання як продуктів харчування або кормів.

Вартість світового ринку генетично модифікованого посівного матеріалу складала близько 15 мільярдів доларів, а кінцевого продукту – 160 мільярдів. Основні модифіковані культури - соя, кукурудза, бавовна, рапс. Сімнадцять мільйонів фермерів обрали цей новий напрям аграрного сектору, тому що з такими рослинами менше турбот, вони дають швидкий врожай і більші прибутки.

Генетично модифікованих організмів (ГМО) в Україні офіційно не має. У нас не зареєстрована жодна генетична модифікація. Їх не можна ввозити й вирощувати, а наукові дослідження дозволено робити тільки в пробірці. Але навряд чи всі 1,5 мільйони га посівів сої в Україні не мають ГМ-складової. Цей компонент може міститися в сировині, яку постачають у нашу країну з-за кордону.

В Україні зміщено два поняття: безпеки генетично модифікованих продуктів і права споживачів на доступну інформацію про її склад. Людина має право знати, що вона споживає і свідомо робити свій вибір. Якщо безпека продукту під сумнівом, його взагалі не повинно бути на ринку. Для нашої країни найбільш імовірні ГМ-культури – це соя, рапс, кукурудза.

Закон України «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні і використанні генетично модифікованих організмів» є досить «нейтральними». Він регламентує обіг ГМО, не підтримуючи й не забороняючи їх.

Країни, що розвиваються – Китай, Індія, Аргентина, ПАР, Бразилія – стали лідерами у використанні біокультур. І це стимулює їх застосування в усьому світі. На зміну рослинам першого покоління, стійким до гербіцидів, шкідників і бур'янів, приходить друге, де акцент зроблений на поліпшенні споживчих якостей. В перспективі поява «золотого рису», що буде збагачений вітамінами, засухостійкої кукурудзи.

За даними ВООЗ «ГМ-продукти, доступні на міжнародному ринку, пройшли оцінку ризиків для здоров'я людини. Результати не свідчать про будь-яку загрозу». Але безпека ГМ-рослин зазвичай зводиться до відсутності алергенів, токсичних речовин і деяких інших компонентів. Але за даними медичних джерел – про віддалені результати використання трансгенної продукції можна говорити не раніше ніж за 50 років. За статистикою, близько 20% молодих сімейних пар в Україні не можуть мати дітей. І це тісно пов'язали з вживанням продуктів із ГМО, які можуть призводити до безпліддя. Альянс СНД «За біобезпеку» вважає, що держави повинні регулярно виділяти кошти на дослідження впливу ГМО на ссавців та людей. Експерименти на лабораторних тваринах проводили вчені різних країн, і практично всі одержали негативний результат.

Деякі вчені України на користь трансгенних рослин наводять аргументи, що через 20-30 років нинішніх рекордних урожаїв буде недостатньо. Якщо ми прагнемо нагодувати інші країни, то сільгосппродукції знадобиться в кілька разів більше.

В умовах кліматичних змін гарні шанси на виживання у ГМ-культур. Якщо українські фермери звернуться до сучасних біотехнологій, то в перший рік їх використання досягнуть збільшення рентабельності своїх господарств більше ніж на 4 млрд. грн.

Список використаних джерел

1. Баласинович Б. ГМО: виклики сьогодення та досвід правового регулювання / Б. Баласинович, Ю. Ярошевська // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – К. : Видавничий дім “АДЕФ-Україна”, 2010. – 256 с.
2. Постанова Кабінету Міністрів України “Тимчасові критерії безпеки поводження з генетично модифікованими організмами та провадження генетично-інженерної діяльності у замкненій системі” від 16.10.2008 року, № 922.
3. Закон України “Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів”. – Відомості Верховної Ради України, 2007, № 35, ст. 484.